

6. Sprejem Strategije za celostno podporo družinam z otroki do 7. leta starosti - Iniciativa PRIMOKIZ

PREDLAGATELJ: župan Janez Fajfar
PREDSTAVNIK: Helena Ule - predstavnica Lokalno akcijskega tima Iniciative PRIMOKIZ

PREDLOG SKLEPA: Občinski svet Občine Bled sprejme Strategijo za celostno podporo družinam z otroki do 7. leta starosti - Iniciativa PRIMOKIZ.

**Iniciativa PRIMOKIZ:
Razvoj strategije
za celotno podporo
družinam z otroki do 7. leta starosti**

STRATEGIJA

OBČINE BLED

Člani LAT-a (Lokalni akcijski tim):

- Helena Ule, Barbara Falle (Vrtec Bled)
- Vesna Kordež (OŠ prof. dr. Josipa Plemlja Bled)
- Hana Premrl, Monika Valjavec (Medgeneracijski center Bled)
- Božena Kolman Finžgar, Irena Razingar (Knjižnica A. T. Linhartar Radovljica)
- Jaka Bassanese (podžupan občine Bled in občinski svetnik)
- Nuša Piber (DO RE MI)
- Zara Pleterski (Center za socialno delo Gorenjska, Enota Radovljica)
- Lidija Pretnar Pristov (Zdravstveni dom Bled)
- Barbara Omerzel (Društvo Žarek)
- Janja Sinkovič (Območno združenje Rdečega križa)

Koordinator Občine Bled: Neja Gašperšič

Facilitator Inicijative za Občino Bled: Lidija Srša (predstavnica Pedagoškega inštituta)

KAZALO	stran
Uvod	3
Vizija in zaključki	4
Programi podpore.....	7
Programi za povezovanje skupnosti – sodelovanje in mreženje.....	8
Zaposlitvena politika.....	11
Stanovanjska politika	14
Informiranost	16
Infrastruktura	17
Zagotavljanje kakovosti in trajnosti programov	18
Zaključek	19
Uporabljene kratice in okrajšave	20
Viri	20

UVOD

Občina Bled se je decembra 2020 vključila v Iniciativo PRIMOKIZ z namenom oblikovanja Strategije družinam z otroki do sedmega leta prijazne občine (v nadaljevanju Strategija). V tem času smo skupaj s člani Lokalnega akcijskega tima (v nadaljevanju LAT) in preko participativnega sodelovanja s strokovnjaki, ki izvajajo različne programe za otroke do sedmega leta in njihove starše, pripravili Situacijsko analizo (https://www.e-bled.si/wp-content/uploads/2022/06/Situacijska_analiza_KONCNA.pdf). Ta ponuja pregled obstoječega stanja v okviru zdravstva, sociale ter vzgoje in izobraževanja in povezav med temi tremi stebri ter nakazuje potrebne nadaljnje ukrepe, ki so natančneje opredeljeni v Strategiji.

Rezultati številnih raziskav kažejo, da imajo kakovostni programi predšolske vzgoje pozitiven učinek na otrokov razvoj, učenje in uspešnost v nadaljnjem šolanju ter pri spodbujanju socialne povezanosti. Visokokakovostni programi predšolske vzgoje morajo biti, če želimo doseči pozitivne učinke in spremembe, zagotovljeni otrokom že od rojstva dalje, saj so prva leta otrokovega življenja najbolj formativna v smislu zagotavljanja temeljev za življenjske navade in vzorce (Calderón, Edelmann, in Simoni, 2016). Visokokakovostni programi predšolske vzgoje morajo biti tudi del celovitega sistema skladnih javnih politik, ki povezujejo predšolsko vzgojo z drugimi programi podpore: izobraževalnimi, zdravstvenimi, socialnimi, kulturnimi in drugimi storitvami. Te povezave, ki so na voljo družinam z otroki do sedmega leta starosti, so pomembne za vse, še posebej za otroke iz družin z nizkimi dohodki ali za otroke iz prikrajšanih okolij (Calderón, Edelmann, in Simoni, 2016). Pomembno je ozaveščati, da je družina osnovna celica družbe. Varno socialno in psihološko okolje ter oblikovanje vrednot so izrednega pomena za otrokov razvoj v zgodnjem otroštvu.

Področja, ki smo jih raziskovali preko Iniciative PRIMOKIZ, občina naslavlja še v enem pomembnem strateškem dokumentu in sicer Strategiji trajnostnega razvoja občine Bled 2030. Zlasti na osnovi demografske slike občine, splošnega družbenega stanja, potreb po povezovanju družbe in situacijske analize, smo oblikovali Strategijo.

Občina Bled je del gorenjske statistične regije. Leta 2020 je bilo v občini 7.868 prebivalcev. Število živorojenih je bilo nižje od števila umrlih. Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil v tem letu negativen, znašal je -0,5 (v Sloveniji -0,6). Povprečna starost občanov je bila 45,6 let in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,4 let). Med prebivalci občine je bilo število najstarejših – tako kot v večini slovenskih občin – večje od števila najmlajših: na 100 oseb, starih 0 – 14 let, je prebivalo 180 oseb, starih 65 let ali več. To razmerje pove, da je indeks staranja v občini Bled 180 (razmerje med starim (starim 65 let in več) in mladim prebivalstvom (starim od 0 – 14 let), pomnoženo s 100) in je precej višji od vrednosti tega indeksa za celotno Slovenijo (ta je bil 133). Pove pa tudi, da se povprečna starost prebivalcev občine dviga v povprečju hitreje kot v celotni Sloveniji. Zato je pristop k Iniciativi PRIMOKIZ še toliko večjega pomena.

V občini je en vrtec na Bledu z enoto na Bohinjski Beli. V letu 2020 je bilo v vrtec vključenih 279 otrok iz občine, kar predstavlja 85,3 % vseh otrok v občini, ki so bili stari od 1 – 5 let (podatki na dan 31. 12. 2020 - Vrtec Bled, 2021), kar je več kot slovensko povprečje (82,5 %; SURS, 2021). V osnovni šoli se v šolskem letu 2021/2022 izobražuje 658 učencev. Med osebami v starosti 15 - 64 let (tj. med delovno sposobnim prebivalstvom) je bilo približno 70 % zaposlenih ali samozaposlenih (tj. delovno aktivnih), kar je več od slovenskega povprečja (66 %). Delovno aktivnih je bilo 5.111 prebivalcev. Povprečna mesečna plača na osebo, zaposleno pri pravnih osebah, je bila v tej občini v bruto znesku za približno 5 % nižja od letnega povprečja mesečnih plač v Sloveniji, v neto znesku pa je bila nižja za približno 4 %. V letu 2020 je bilo zabeleženih 8,8 živorojenih otrok na 1.000

prebivalcev. Opazimo, da je bilo 1. januarja v letu 2021 595 otrok do sedmega leta starosti. V primerjavi z letom 2020 je delež nekoliko narasel (s 7% na 7,24%).

V občini Bled se nahaja ZD Bled, ki pokriva področje pediatrije, preventivno zdravstveno dejavnost, zdravje žensk ...

Za področje socialnega varstva skrbi CSD Radovljica.

V občini Bled se kaže stanovanjska problematika mladih družin, ki si ne morejo privoščiti dragih nepremičnin (glede na to, da je Bled turistična občina, imajo objekti oz. zemljišča precej visoko ceno). Po drugi strani pa obstaja precej praznih objektov (lastniških), ki jih je težko aktivirati za oddajanje v najem mladim družinam za zmerno najemnino. V občini prevladujejo lastniška stanovanja. Ta podatek se nam zdi zanimiv z vidika razumevanja možnosti najema stanovanj (tržnih, neprofitnih najemov) za družine, ki nimajo lastniškega stanovanja v občini Bled. Več o podatkih in številkah v Situacijski analizi Iniciative PRIMOKIZ.

VIZIJA IN KLJUČNI CILJI

Od vizije do strategije:

Občina je s podpisom Sporazuma o sodelovanju pri Iniciativi »PRIMOKIZ – celostna podpora družinam z otroki do sedmega leta« z dne 10. 11. 2020 pristopila k Iniciativi PRIMOKIZ. Namen iniciative je poskrbeti, da bodo vsi otroci v obdobju od rojstva do vstopa v šolo imeli dostop do širokega nabora podpornih storitev in se bodo lahko vključevali v družbo. To omogoča pozitiven začetek njihovega razvoja in poteka izobraževanja. Vsi strokovnjaki, ki sodelujejo z družinami, varujejo pravice otrok. Mlade družine bi uravnotežile demografsko strukturo kraja. Podpora mladim družinam v lokalni skupnosti zajema zdravstveni, socialni in izobraževalni vidik v najširšem smislu.

Cilji Iniciative PRIMOKIZ na podlagi te vizije so:

- vsakemu otroku je treba od rojstva naprej zagotoviti enake možnosti, ki vodijo do uspešnega začetka v življenju;
- odgovorni sodelujoči na področju dela z otroki do sedmega leta starosti ter lokalne oblasti, institucije in organizacije morajo oblikovati mreže in imeti vzpostavljeno sistematično medsebojno komunikacijo;
- občina naj v skladu s trenutnimi potrebami in zmožnostmi zagotovi zadostno število visokokakovostnih programov podpore na področju družin z otroki do sedmega leta starosti;
- občina naj redno zagotavlja informacije o strategijah in dejavnostih na področju družin z otroki do sedmega leta starosti.

Načrti implementacije, ki izhajajo iz teh ciljev na občinski oz. lokalni ravni, so:

- vzpostavitev lokalnega koordinatorja in lokalnega akcijskega tima za področje družin z otroki do sedmega leta starosti;
- priprava načrta za odnose z javnostmi, po katerem se obvešča vse zainteresirane deležnike o programih in novostih na področju dela z otroki do sedmega leta starosti;

- organizacija letnih povezovalnih srečanj z vsemi ustreznimi strokovnjaki, ki sodelujejo z družinami, na področjih predšolske vzgoje in obveznega šolanja;
- financiranje izobraževalnih programov za starše;
- zagotavljanje finančne podpore programom in redno ocenjevanje njihove kakovosti;
- nadaljnje razvijanje MGC kot prostora za srečanja in izobraževalni vir za družine, starše in otroke, ki gradi povezave z drugimi programi na področju predšolske vzgoje;
- širitev in izboljševanje igrišč ter prometne infrastrukture;
- zagotovitev ustreznih šolskih prostorov (adaptacija oz. nova šola);
- širitev in ozaveščanje o zaposlitvenih možnostih ter pristopih k reševanju zaposlovanja nujnih profilov;
- iskanje možnosti za rešitev stanovanjske problematike mladih družin.

LAT je pripravil dokument Situacijska analiza, kjer je skozi vprašalnik za ponudnike oziroma izvajalce programov za otroke do sedmega leta starosti pridobil podatke o načinih izvajanja ter potrebni podpori le-teh v nadaljevanju. Pripravil je tudi vprašalnik za starše (uporabnike programov in podpor, ki na občinski ravni obstajajo). Tako smo pridobili najširšo možno sliko zadovoljstva in pobud, ki nakazujejo vsebine in področja, kjer je potrebno še posebej skrbno naslavljati odločevalca - financerja, da prepozna potenciale, ki bi ugodno vplivali na kakovost življenja družin z mlajšimi otroki in s tem omogočali obrnjen demografski trend. Na podlagi Situacijske analize je LAT pristopil k oblikovanju Strategije. Ugotovitve in pobude smo smiselno združili v sedem sklopov izzivov, ki vodijo v strateške prednostne naloge, ki jih podrobneje predstavljamo v nadaljevanju.

Situacijska analiza je tako pokazala naslednje usmeritve k:

- programom podpore: pripraviti več programov namenjenih:
 - specifičnim potrebam staršev ali/in otrok (spodbuditi posamezne organizacije),
 - povezovanju staršev z otroki do četrtega leta starosti;
- programom povezovanja, sodelovanja in mreženja: več povezovanja med izvajalci različnih programov za otroke in starše;
- prijazni zaposlitveni politiki (dovolj raznolikih delovnih mest) ter zaposlitvi kadrov, ki so za družine (otroke) nujno potrebni;
- boljši in ugodnejši stanovanjski politiki za mlade družine;
- boljši informiranosti in dostopnosti o aktivnostih in dogodkih za družine z mlajšimi otroki;
- boljši infrastrukturi (ureditev igrišč, kolesarskih poti in večji prometni varnosti);
- zagotavljanju kakovosti in trajnosti programov.

Strateške prednostne naloge, cilji in intervencije so osnova za opredelitev načrta ukrepanja. Po pregledu trenutnega stanja smo sprejeli odločitev glede najboljšega pristopa in razmislili, kaj je smiselno:

- krepiti že obstoječe:
 - nadaljujemo z izvajanjem obstoječih programov za otroke do sedmega leta starosti:
 - InTrans (prehod iz vrtca v šolo): poudarja mehak prehod med različnimi učnimi okolji, zato iščemo in oblikujemo priložnosti, ki nam raziskovanje tega področja

omogočajo; za vrtčevsko okolje to pomeni zlasti prehod otrok iz vrtca v šolo; v projektu skupaj sodelujeta vrtec in šola;

- program CAP (NEON-Varni brez nasilja): primarno preventivni program, katerega osnovni cilj je krepitev zaščitnih dejavnikov otrok;
 - trajnostna mobilnost;
 - izvajanje športnih tečajev za pet do šestletne otroke (drsanje, smučanje in /ali plavanje);
 - preventivni zdravstveni programi (šola za starše, podpora nosečnicam, priprave na porod, dostopnost pediatra, higiena zob, zdrav način življenja, gibanje);
 - kulturno umetniški programi;
- dodajati k obstoječemu:
 - obstoječe programe bomo nadgradili, jih redno spremljali preko evalvacijskih vprašalnikov in srečanj LAT-a;
 - spremeniti:
 - razmislimo o aktualnosti programov, morebitnih nadgradnjah;
 - začeti oz. posodobljati:
 - sprejeti konsenz o takojšnjem udejanjanju programov - se začnejo izvajati v šolskem letu 2022/23.

Načrt implementacije je tako predstavljen v preglednicah.

PROGRAMI PODPORE

naloga/ ukrep	kratkoročni/ srednjeročni/d olgoročni cilj	odgovornost za izvedbo in spremljanje	kraj izvajanja	doseganje ukrepa (lahko po korakih)	rezultati - sprememba, ki jo želimo videti	kako se spremeni v trajnega
Program za malčke do 4 leta	kratkoročni: najkasneje v proračunu za 2024	knjižnica v sodelovanju z občino	v knjižnici in MGC	z zagotovitvijo sredstev in pridobitvijo ustreznega kadra (bibliotekar)	program za malčke do 4. leta (gibalno pravljичne urice, pravljичne urice, srečanja za mamice ...); povečan odpiralni čas	zaposlitev bibliotekarja za nedoločen čas
Predavanja za starše + istočasno varstvo za otroke	kratkoročni: šol. leto 2022/23 ali 2023/24 (oktober - maj) enkrat mesečno	koordinator: MGC	knjižnica, šola, vrtec, MGC - za varstvo otrok je v tem času poskrbljeno	z dogovorom med institucijami (vrtec, šola, Do Re Mi, knjižnica, MGC, CSD ...) – plan predavanj	seznanjanje občanov z različnimi tematikami (pomen branja, pomen zgodnjega otroštva, partnerski odnosi, medvrstniško nasilje ...); pričakovana večja obiskanost v primerjavi s predavanji, ki so samo za šolo ali vrtec; z ustaljenim terminom večja obiskanost	izvedba predavanj
Debatne skupine za starše	kratkoročni: šol. leto 2022/23 oz. leto 2024	svetovalna služba šola, vrtec	šola, vrtec	načrt dela - tematika	priložnost za starše: izmenjava izkušenj, nasveti svetovalne službe	izvedba debatnih skupin

PROGRAMI ZA POVEZOVANJE SKUPNOSTI - sodelovanje in mreženje

naloga/ukrep	kratkoročni/ srednjeročni/dol goročni cilj	odgovornost za izvedbo in spremljanje	kraj izvajanja	doseganje ukrepa (lahko po korakih)	rezultati - sprememba, ki jo želimo videti	kako se spremeni v trajnega
Osvežimo otroška igrišča	<p>kratkoročni: 15. 5. 2023 - mednarodni dan družine - izvedba dogodka z zaključnim piknikom</p> <p>dolgoročni: pregled in urejanje igrišč na letni ravni v obliki skupnih akcij</p>	<p>sodelujoči: MGC, LUR, šola, vrtec, občina KS, DUB; ostala društva, družine, mladi...</p> <p>koordinator: sodelavec občine</p>	igrišče pri Homu in nato vsa ostala igrišča	<p>organizacija in koordinacija dogodka: LAT ekipa (določi se, koga vključimo, zbiranje idej...); pregled igrišč koordinacija z občino nabava materiala</p>	<p>urejena, osvežena, barvita, uporabna, varna in obiskana igrišča</p> <p>vključiti čim več občanov: povezovanje, osveščanje o odgovorni rabi igrišč</p>	urejena in obiskana igrišča, letne skupinske akcije urejanja igrišč
Izmenjevalnica reči, Izmenjevalnica semen	kratkoročni: 2022; organizacija dogodka na vsake tri mesece	MGC, LUR, vrtec, šola	MGC	<p>tematsko ločeno: izmenjava oblačil, igrač, knjig, rastlin - sadič, kostumov ...</p> <p>nadgradnja: reciklaža preostalih oblačil, predmetov..., različne ustvarjalno - kreativne delavnice</p>	sodelovanje in povezovanje z različnimi lokalnimi organizacijami, izvajalci in občani	reden potek izmenjevalnic

Družinski dan (Zeliščni festival)	kratkoročni: 19.5.2022 in nato organizacija dogodka enkrat letno	vrtec	vrtec, igrišče	nadaljevanje tradicije Zeliščih festivalov (ZF)	ZF je tematsko obarvan in usmerja v ekološka in trajnostno naravnana dejanja (skrb za naravo, čebele kot nepogrešljive, skrb zanje, zelišča v kulinariki ...)	vsakoletna organizacija dogodka
Gibalne urice	kratkoročni: najkasneje v proračunu za leto 2024	občina in športni pedagogi	športno igrišče, telovadnica v šoli oz. vrtcu	z zagotovitvijo sredstev, tudi za ustrezno usposobljen kader	razvijanje splošnih gibalnih sposobnosti otrok = niso namenjene tekmovanjem	ob vsakoletnem izvajanju gibalnih uric
Gozdna igralnica - ureditev	kratkoročni: najkasneje v proračunu za 2024– začetek, izvedba po korakih	občina v koordinaciji z vrtcem	okolica vrtca in šole	po korakih: določitev lokacije, ureditev lokacije ...	možnost celoletne igre otrok na prostem	vzpostavitev igralnice na prostem
Otroške (sobotne) matineeje v MGC	kratkoročni: najkasneje v proračunu za leto 2024	MGC	MGC – dvorana	z zagotovitvijo ustreznih programskih sredstev	kvalitetno preživljanje prostega časa, seznanjanje z različnimi predstavami (igrane, glasbene ...)	izvedba predstav/delavnic
Petkove lutkovne predstave	kratkoročni: 2022, enkrat mesečno (oktober – maj)	knjižnica	MGC: dvorana	z zagotovitvijo ustreznih programskih sredstev	kvalitetno preživljanje prostega časa, seznanjanje z različnimi predstavami (igrane, glasbene, filmske ...)	izvedba predstav

Bralna gnezda	kratkoročni: 2023	občina (lokacije, postavitve) v sodelovanju s knjižnico	ob novi knjižnici, otroška igrišča, športni parki ... park pod Stražo	z določitvijo lokacij in zaporedja postavitve (občina)	spodbujanje branja izven uradnih institucij (vrtec, šola, knjižnica)	postavitve in vzdrževanje lokacij, dodajanje gradiva
Muzeji na obisku	kratkoročni: v šol. letu 2022/2023	vsaka institucija (MGC, knjižnica)	MGC, knjižnica	načrt: z dogovori med institucijami (kje, kdaj se izvaja) in nato dogovori s posameznimi muzeji	omogočiti spoznavanje bogatih zbirk in s tem širjenja pomena kulture	izvedba obiska
LAT srečanja	kratkoročni: 2022; srečanja petkrat letno oz. po potrebi	predstavniki občinske uprave (družbenih dejavnosti)	MGC in/ali vrtec	koordinator periodično sklicuje sestanke: pregled aktivnosti in sprožitve postopkov, da se začne izvedba	mreženje, spremljanje in zagotavljanje kakovosti, skrb za informiranost družin	uvedena trajna praksa delovanja LAT

ZAPOSLOTVENA POLITIKA

Skupina LAT se je ob oblikovanju Situacijske analize seznanila z deležem odgovorov, ki opozarjajo na manjše število zaposlitvenih priložnosti. Zavedamo se, da ni v naši moči vplivati in odpirati nova delovna mesta, lahko pa pokažemo na potencialne priložnosti, ki smo jih v razpravah v okviru skupine in s posameznimi prebivalci občine našli oz. odprli. Te so lahko povezane npr. s priložnostmi v hotelirstvu in z njim povezanim zdraviliškim turizmom, zdravstvenim turizmom, gozdno/lesno predelovalno dejavnostjo, oblikami zaposlitev, ki so vezane na skrb za okolje (tudi evropske projektne zaposlitve morda v povezavi s Triglavskim narodnim parkom). Potencialne priložnosti so tudi v (mladih) snovalcih novih idej in rešitev (start up-i, podjetniški inkubator, tehnološki park). Odpirale so se ideje, povezane z butičnimi oblikami, zlasti na področju: samooskrbe, zelenega (lokalnega) gospodarstva, (morda) nasadov posameznih vrst rastlin ali reja posameznih vrst živali (npr. Seliše - katalog urbane ureditve) in še kaj. Vselej velja imeti v mislih zavest medsebojnega obveščanja, podpore, iskanja priložnosti.

Na področju dela z otroki kot nujnost LAT izpostavlja naslednje ukrepe na področju zaposlovanja kadrov:

naloga/ukrep	kratkoročni/ srednjeročni/ dolgoročni cilj	odgovornost za izvedbo in spremljanje	kraj izvajanja	doseganje ukrepa (lahko po korakih)	rezultati - sprememba, ki jo želimo videti	kako se spremeni v trajnega
Zaposlitev logopeda	kratkoročni: šol. leto 2022/23	sodelujoči: občina Bled in vrtec Bled v sodelovanju z vrtci in šolami treh občin (Bled, Bohinj, Gorje); Občina Bled v sodelovanju z občinama Bohinj in Gorje	vrtci in šole občin Bled, Bohinj, Gorje	organizacija in koordinacija z občinami Bled, Bohinj, Gorje	omogočiti dodatno strokovno pomoč (obravnave) otrokom s PP, ki imajo le-to določeno v individualnih načrtih pomoči družinam, odločbah ter otrokom rizičnih skupin; pomoč otrokom pri odpravi govorno jezikovnih težav	zaposlitev za nedoločen čas sporazum med občinami uporabnicami
Zaposlitev bibliotekarja (glej program za otroke do 4. leta)	kratkoročni: najkasneje v proračunu za 2024	Knjižnica A. T. Linharta Radovljica in Občina Bled	knjižnica Bled	organizacija in koordinacija z občino	delo z otroki do 4 leta, razvijanje bralne pismenosti, podaljšanje odpiralnega časa	zaposlitev za nedoločen čas

Zaposlitev športnega pedagoga	<p>kratkoročni: najkasneje v proračunu za 2024</p> <p>posledice sodobnega časa, stanj po epidemiji</p>	vrtec	vrtec	interni športni pedagog vrtec ali zunanji	manj zasvojenosti z IKT napravami; otroci doživljajo veselje do gibanja; vedo, da jim telesna aktivnost pomaga pri zdravem načinu življenja; se lažje učijo, delujejo; gibanje jih povezuje, preko gibanja se učijo	trajna zaposlitev
Zaposlitev informatorja MGC	<p>kratkoročni: najkasneje v proračunu za 2024</p>	MGC	MGC	organizacija in koordinacija z občino	večja informiranost, pomoč pri izvedbi dogodkov (postavitev prostora, IKT, informiranje, fotografiranje, varovanje objekta ...)	zaposlitev za nedoločen čas

STANOVANJSKA POLITIKA

naloga/ukrep	kratkoročni/ srednjeročni/dolgoročni cilj	odgovornost za izvedbo in spremljanje	kraj izvajanja	doseganje ukrepa (lahko po korakih)	rezultati - sprememba, ki jo želimo videti	kako se spremeni v trajnega
<p>Popis zazidljivih zemljišč</p> <p>Tip 1: gradbene parcele nad 500m² – pričetek pridobivanja GD takoj</p> <p>TIP 2: gradbene parcele, ki potrebujejo komunalno infrastrukturo</p> <p>TIP 3: gradbene parcele, kjer je potreben sprejem OPN, OPPN in komunalna opremljenost</p>	<p>kratkoročni:</p> <p>1. 1. 2023</p>	občina – oddelek za prostor	celotna občina	pregled zemljišč preko dostopnih podatkov	<p>dejanska slika stanja zazidljivih parcel in bilanca stanja zazidljivih zemljišč/ostala zemljišča</p> <p>podatek bo podlaga za preveritev možnosti širjenja zazidalnih con</p>	s končnim dokumentom, kjer je točno določeno število zemljišč po različnih tipih in razmerje med ostalimi vrstami rabe
Izbira lokacije za možnost gradnje neprofitnih stanovanj za mlade družine	srednjeročni cilj: do 5 let	občina	občina	izdelava idejne zasnove projekta	izdelava podlage za spremembo OPN	izdelana zasnova idejnega projekta
Fazno sprejemanje OPPN Dobe	srednjeročni cilj: do 5 let	občina in zunanja strokovna pomoč	občina	sprejem dveh faz OPPN Dobe	sprejem OPPN in pričetek gradnje	ob pričetku gradnje prvih stanovanjskih hiš

Sprejem OPN in OPPN	dolgoročni cilj: 2030	občina, zunanja strokovna pomoč ter pristojni soglasodajalci RS	občina	po zakonsko predpisanih rokih in korakih	dodatne zazidalne cone za stanovanjske objekte	s sprejetjem OPN in OPPN
Komunalno opremljanje zazidalnih con	dolgoročni cilj: 2035	občina in zunanja strokovna pomoč	občina	po sprejetju OPN in OPPN pričetek pridobivanja dokumentacije za komunalno opremljenost, popisi del in vložitve gradbenega dovoljenja; nato gradnja in na koncu pridobitev uporabnega dovoljenja	izvedba vseh pogojev za pričetek gradnje stanovanjskih objektov	s pridobitvijo uporabnega dovoljenja komunalne opremljenosti novih zazidalnih con na območju gradnje stanovanjskih objektov

INFORMIRANOST

naloga/ukrep	kratkoročni/ srednjeročni/dolgoročni cilj	odgovornost za izvedbo in spremljanje	kraj izvajanja	doseganje ukrepa (lahko po korakih)	rezultati - sprememba, ki jo želimo videti	kako se spremeni v trajnega
Informiranje o dogodkih za družine	kratkoročni: 2022	MGC v sodelovanju z Zavodom za turizem Bled	Bled.si	sodelovanje med deležniki, vključenimi v informiranje občanov	oblikovanje zavihka na spletni strani in QR koda	QR koda na ključnih mestih, ažurirana spletna stran

Pri ukrepu informiranja poudarjamo vlogo medsebojnega obveščanja v okviru LAT-a ter tudi širše v lokalni skupnosti - med uporabniki in izvajalci. Zavodi in društva, ki zajamejo večjo populacijo družin in imajo možnost vpogleda v potrebe posameznih skupin, morajo nalogo informiranja o vsebinah za zdrav in skladen razvoj otrok in delovanje družin opravljati z vso odgovornostjo.

INFRASTRUKTURA

Posebej izpostavljamo nujnost prenove oz. novogradnje osnovne šole na Bledu.

Na področju infrastrukture se poskrbi za ureditev igrišč (obnove, nove namestitve, izvedba igrišča 'Gozdna igralnica', Bralnih gnezd, pumptracka, kolesarskih poti ...). Občina skrbi za mehke programe mobilnosti, spodbuja in udejanja veliko mero prometne varnosti (označbe, postavitve signalizacije, ukrepi in usmeritve redarstva in policije). Koordinatorji so zaposleni na občini, redarstvu in policiji ter delujejo v sodelovanju z vzgojno - izobraževalnimi zavodi.

Ukrepi se lahko med seboj povezujejo, npr. območje, kjer je v spodnji etaži možnost poslovne cone oz. tehnološkega centra, zgornje etaže (dve ali tri odvisno od arhitekturne možnosti) pa so stanovanjske enote (občinska neprofitna stanovanja ali stanovanjski sklad) oz. poslovne cone.

ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI IN TRAJNOSTI PROGRAMOV

naloga/ukrep	kratkoročni/ srednjeročni/d olgoročni cilj	odgovornost za izvedbo in spremljanje	kraj izvajanja	doseganje ukrepa (lahko po korakih)	rezultati - sprememba, ki jo želimo videti	kako se spremeni v trajnega
Zagotavljanje kakovosti	kratkoročni: 2024, vsakoletna (dvoletna) ponovitev	koordinator: občinski uslužbenec za vzgojo in izobraževanje, društva	LAT skupina in digitalna okolja (vprašalniki)	LAT skupina pripravi enoten vprašalnik za ugotavljanje zadovoljstva, vodja programa (društva, zavoda) jih posreduje uporabnikom storitev; pripravi tudi vprašalnik za ponudnike (izvajalce) storitev	rezultat je ocena zadovoljstva in predlogi za izboljšavo, ki jih predlagajo uporabniki ter posledično sprememba oz. izboljšava	vsakoletna (dvoletna) ponovitev, redna srečanja LAT - evalviranje dobljenih podatkov

Trajnost programov in strateških nalog, osnovanih v strategiji, je predvidena skozi uvedbe za daljši čas: pri zaposlitvah za nedoločen čas in pri programih s periodičnostjo ponavljanja. Pomembno bo, da bo skupina LAT trajno spremljala aktivnosti in izvajanje, še zlasti pri vsebinah, ki so tudi del Strategije razvoja Občine Bled 2030, v delih namenjenih družinam z otroki do sedmega leta starosti kakovostnega (so)bivanja vseh generacij.

ZAKLJUČEK

“Ključni za družbo prihodnosti so trije: sodelovanje, povezovanje in solidarnost,” je povedal Dan Podjed na prvem predavanju za skupnost junija 2022.

Ob pripravi Strategije smo imeli ves čas v mislih aktualne demografske kazalce, potrebe družbe, zlasti v delu uravnoveženosti le-te. Pomislili smo, koga naslavljamo s posameznimi ukrepi in/ali/oz. kako bodo prišli do vseh uporabnikov, tudi do ranljivih in depriviligiranih skupin. Zato je povezovanje in obveščanje o programih in potrebah nujno. Predvsem pa je nujno skrbeti za prostor, da bodo družine v občini ostajale in imele možnost ustvarjanja družinskega življenja.

Pomemben in dragocen je čas, ki ga kakovostno preživimo z družino, z otroki. Le ko je družina skupaj, lahko čuti obstoj drugega bitja, njena/njegova čustva, misli, ustvarjanje tihe bližine ... Vse to je mogoče samo ob druženju. Lepo se je družiti z ljudmi, ki jih imamo radi.

Družino vzpostavljajo in določajo procesi, ki se dogajajo v njej. Skupni trenutki smeha, bližine, pogovori drug z drugim, skupni sprehodi in igra v naravi, ure branja pravljic, skupen ogled igrane predstave, kulturne ustanove ... In tudi vsi prepiri, trenutki besa in žalosti. Družino sestavljamo mi in odnosi med nami. Do odnosov pa lahko pride le, če imamo čas, da smo skupaj. Tudi naša (odrasla) ravnanja štejejo: veliko več kot besede šteje vzor.

V predšolskem obdobju se postavljajo temelji za vsa področja našega življenja. Nobelov nagrajenec Heckman je ugotovil, da je korist glede na vlaganje v tem starostnem obdobju, v primerjavi z ostalimi obdobji, največja. Na podlagi teh ugotovitev je razvil model ekonomske upravičenosti investiranja v družine in storitve za najmlajše otroke.

Pomembno je ozaveščati, da je družina osnovna celica družbe. Varno socialno in psihološko okolje ter oblikovanje vrednot so izrednega pomena za otrokov razvoj v zgodnjem otroštvu.

Vlaganje v intervencije, ki so usmerjene v naslavljanje potreb otrok in njihovih družin, prinaša družbi dolgoročne prednosti. Prav tako je vlaganje v intervencije v obdobju do sedmega leta starosti učinkovitejše in cenejše kot vlaganje v poznejše korektivne posege.

Uporabljene kratice in okrajšave:

PRIMOKIZ - - zloženko iz besed Primo (latinsko) kot prvi in kids (angleško) kot otrok, ki predstavlja bistvo iniciative; otroci na prvem mestu

LAT – Lokalno akcijski tim Iniciative PRIMOKIZ

občina – Občina Bled

vrtec – Vrtec Bled

osnovna šola (OŠ) – Osnovna šola prof. dr. Josipa Plemlja Bled

knjižnica – Knjižnica A. T. Linhartaradovljica

MGC – Medgeneracijski center Vezenine Bled

LUR – Ljudska univerza Radovljica

ZD Bled – Zdravstveni dom Bled

CSD – Center za socialno delo Gorenjska, Enota Radovljica

Infrastruktura –Infrastruktura Bled

DO-RE-MI – Glasbeni center DO-RE-MI

DUB – Društvo upokojencev Bled

KS – krajevna skupnost

Viri:

Calderón, R., Edelmann, D. in Simoni, H. (2016): *Iniciativa PRIMOKIZ: priročnik. Razvoj strategije za celostno podporo družinam z otroki do 7. leta starosti*. Jacobs Foundation, Zurich

SURS. (oktober 2021). *Udeleženci predterciarnega izobraževanja*. Pridobljeno s <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9588>

Vrtec Bled. (od 2017 do 2021). *Letno poročilo Vrtca Bled: za leta od 2016 do 2020* (interno gradivo). Bled: Vrtec Bled.

Situacijska analiza Občine Bled (2022)